

בית ספר אהרן הרא"ה
לימוד אבות / אימהות בנים / בנות
כיתות ד-ו
פרשת כי תשא
יום א

שמות פרק ל, יא-יד

(יא) וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יב) כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתַנּוּ אִישׁ כֶּפֶר נַפְשׁוֹ לַה' בְּפִקֹּד אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בְּפִקֹּד אֹתָם: (יג) זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקֻדִים מַחְצִית הַשֶּׁקֶל בַּשֶּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מַחְצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַה': (יד) כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקֻדִים מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה יִתְּנוּ תְּרוּמַת ה':

רש"י - כי תשא פרק ל

(יב) כי תשא - לשון קבלה, כתרגומו, כשתחפוץ לקבל סכום מנינם לדעת כמה הם, אל תמנע לגלגולת, אלא יתנו כל אחד מחצית השקל ותמנה את השקלים ותדע מנינם:

ולא יהיה בהם נגף - שהמנין שולט בו עין הרע והדבר בא עליהם, כמו שמצינו בימי דוד:

(יג) זה יתנו - הראה לו כמין מטבע של אש, ומשקלה מחצית השקל, ואומר לו כזה יתנו:

העבר על הפקודים - דרך המונין מעבירין את הנמנין זה אחר זה, וכן לשון (ויקרא כז לב) כל אשר יעבור תחת השבט, וכן (ירמיה לג יג) תעבורנה הצאן על ידי מונה:

מחצית השקל בשקל הקודש - במשקל השקל שקצבתי לך לשקול בו שקלי הקדש, כגון שקלים האמורין בפרשת ערכין ושדה אחוזה:

עשרים גרה השקל - עכשיו פירש לך כמה הוא:

גרה - לשון מעה, וכן בשמואל (בשמואל א' ב לו) יבוא להשתחות לו לאגורת כסף וככר לחם:

עשרים גרה השקל - השקל השלם, שהשקל ארבעה זוזים, והזוז מתחלתו חמש מעות, אלא באו והוסיפו עליו שתות והעלוהו לשש מעה כסף, ומחצית השקל הזה, שאמרתי לך, יתנו תרומה לה':

(יד) מבן עשרים שנה ומעלה - למדך כאן, שאין פחות מבן עשרים יוצאי לצבא ונמנה בכלל אנשים:

שאלות

- ✓ הפרשה עוסקת בספירת בני ישראל. מה סופרים, מה אסור לספור?
- ✓ מדוע אסור לספור בני אדם?
- ✓ מנין ידע משה רבינו איך נראה מחצית השקל?
- ✓ כמה "גרה" יש בשקל, בחצי שקל,
- ✓ מה גיל הגיוס לצבא לפי התורה?

בית ספר אהרן הרא"ה
לימוד אבות / אימהות בנים / בנות
כיתות ד-ו
יום ב

שמות פרק ל, יג-יד

(יג) זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל
תרומה לה': (יד) כל העבר על הפקדים מבין עשרים שנה ומעלה יתן **תרומת** ה':

(טו) העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את **תרומת** ה' לכפר על נפשתיכם:
(טז) ולקחת את כסף הכפרים מאת בני ישראל ונתת אתו על עבדת אהל מועד והיה לבני ישראל
לזרון לפני ה' לכפר על נפשתיכם: פ

רשיי שמות פרשת תצוה - כי תשא פרק ל

(טו) לכפר על נפשתיכם - שלא תנגפו על ידי המנין. דבר אחר לכפר על נפשותיכם, לפי שרמז להם
כאן שלש תרומות, שנכתב כאן תרומת ה' שלוש פעמים

אחת תרומת אדנים, שמנאן כשהתחילו בנדבת המשכן ונתנו כל אחד ואחד מחצית השקל, ועלה
למאת ככר, שנאמר (שמות לח כה) וכסף פקודי העדה מאת ככר, ומהם נעשו האדנים, שנאמר
(שמות לח כז) ויהי מאת ככר הכסף וגו'.

והשנית אף היא על ידי מנין שמנאן, משהוקם המשכן, הוא המנין האמור בתחלת חומש
הפקודים (במדבר א א) באחד לחדש השני בשנה השנית, ונתנו כל אחד מחצית השקל, והן **לקנות**
מהן קרבנות צבור של כל שנה ושנה, והושוו בהם עניים ועשירים, ועל אותה תרומה נאמר לכפר על
נפשותיכם, שהקרבנות לכפרה הם באים.

והשלישית היא תרומת המשכן, כמו שנאמר (שמות לה כד) כל מרים תרומת כסף ונחשת, ולא
היתה יד כולם שוה בה, אלא איש איש מה שנדבו לבו:

שאלות

- ✓ כמה פעמים מוזכרת נמילה תרומה בפסוקים יג-טז?
- ✓ כמה פעמים תרמו בני ישראל תרומה
- ✓ מה עשו עם כל תרומה. באיזה תרומה היו כולם שוים ובאיה תרומה כל אחד נתן בהתאם
לנדיבות ליבו?
- ✓ איזה תרומות היו על ידי מנין בני ישראל ואיזה לא

בית ספר אהרן הרא"ה
לימוד אבות / אימהות בנים / בנות
כיתות ד-ו
יום ג

שמות פרק ל, יז-כא

(יז) וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יח) וַעֲשִׂיתָ כִּיֹּר נְחֹשֶׁת וְכִנּוּ נְחֹשֶׁת לְרַחֲצָה וְנִתְּתָה אֹתוֹ בֵּין אֱהָל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנִתְּתָה שְׁמָה מַיִם: (יט) וְרַחֲצוּ אֶהָרָן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם: (כ) בְּבֹאֲם אֶל אֱהָל מוֹעֵד וְרַחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמָתוּ אוֹ בְּגָשְׁתֶּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אֲשֶׁה לַה': (כא) וְרַחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמָתוּ וְהִיָּתָה לָהֶם חֶק עוֹלָם לוֹ וּלְזָרְעוֹ לְדֹרֹתָם: פ

רש"י

(יח) כיור - כמין דוד גדולה ולה דדים המריקים בפיהם מים:

וכנו - כתרגומו ובסיסיה, מושב מתוקן לכיור:

לרחצה - מוסב על הכיור:

ובין המזבח - מזבח העולה שכתוב בו, שהוא לפני פתח משכן אהל מועד, והיה הכיור משוך קמעא ועומד כנגד אויר שבין המזבח והמשכן, ואינו מפסיק כלל בינתיים, משום שנאמר (שמות מ כט) ואת מזבח העולה שם פתח משכן אהל מועד, כלומר מזבח לפני אהל מועד ואין כיור לפני אהל מועד, הא כיצד, משוך קמעא כלפי הדרום, כך שנויה בזבחים (נט א):

(יט) את ידיהם ואת רגליהם - בבת אחת היה מקדש ידיו ורגליו, וכך שנינו בזבחים (יט ב) כיצד קדוש ידים ורגלים, מניח ידו הימנית על גבי רגלו הימנית, וידו השמאלית על גבי רגלו השמאלית, ומקדש:

(כ) בבאם אל אהל מועד - להקטיר קטרת שחרית ובין הערבים או להזות מדם פר כהן המשיח ושעירי עבודה זרה:

ולא ימותו - הא אם לא ירחצו ימותו, שבתורה נאמרו כללות, ומכלל לאו אתה שומע הן:

אל המזבח - החיצון, שאין כאן ביאת אהל מועד אלא בחצר:

(כא) ולא ימותו - לחייב מיתה על המשמש במזבח ואינו רחוף ידים ורגלים, שהמיתה הראשונה לא שמענו אלא על הנכנס להיכל:

שאלות

- ✓ האם הכיור המתואר כאן דומה לכיור שאנחנו מכירים היום?
- ✓ תאר את דרך רחיצת הידיים והרגלים של הכהנים.
- ✓ "מכלל לאו אתה שומע הן" נסבר את המשפט
- ✓ הראה איך המשפט הזה מתקיים בפסוקינו.
- ✓ איפה היה נמצא המזבח?

בית ספר אהרן הרא"ה
לימוד אבות / אימהות בנים / בנות
כיתות ד-ו

שמות פרק ל, כב-כד

(כב) וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (כג) וְאַתָּה קַח לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מֵר דְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְקִנְמֹן בְּשָׂם מִחֲצִיתוֹ חֲמֵשִׁים וּמְאֹתָיִם וּקְנֵה בְשָׂם חֲמֵשִׁים וּמְאֹתָיִם: (כד) וְקָדְה חֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּשָׂקֶל הַקֹּדֶשׁ וְשָׂמֹן זֵית הֵינן:

רש"י

(כג) בשמים ראש - חשובים:

וקנמן בשם - לפי שהקנמון קליפת עץ הוא, יש שהוא טוב ויש בו ריח טוב וטעם, ויש שאינו אלא כעץ, לכך הוצרך לומר קנמן בשם, מן הטוב:

מחציתו חמשים ומאתים - מחצית הבאתו תהא חמשים ומאתים, נמצא כולו חמש מאות, כמו שיעור מר דרור, אם כן, למה נאמר בו חצאין, גזירת הכתוב היא להביאו לחצאין, להרבות בו שתי הכרעות, שאין שוקלין עין בעין, וכך שנויה בכריתות (דף ה א):

וקנה בשם - קנה של בשם לפי שיש קנים שאינן של בשם, הוצרך לומר בשם:

חמשים ומאתים - סך משקל כולו:

(כד) וקדה - שם שורש עשב, ובלשון חכמים קציעה:

הין - שנים עשר לוגין, ונחלקו בו חכמי ישראל רבי מאיר אומר בו שלקו את העיקרין. אמר לו רבי יהודה והלא לסוד את העיקרין אינו סיפק, אלא שראום במים, שלא יבלעו את השמן, ואחר כך הציף עליהם השמן עד שקלט הריח וקפחו לשמן מעל העיקרין:

(כה) רקח מרקחת - רקח שם דבר הוא, והטעם מוכיח שהוא למעלה, והרי הוא כמו רקח, רגע, ואינו כמו (ישעיה נא טו) רגע הים, וכמו (ישעיהו מב ה) רקע הארץ, שהטעם למטה, וכל דבר המעורב בחבירו, עד שזה קופח מזה או ריח או טעם קרוי מרקחת:

רקח מרקחת - רקח העשוי על ידי אומנות ותערובות:

מעשה רוקח - שם האומן בדבר:

שאלות

- ✓ מה פירוש הביטוי "בשמים ראש"?
- ✓ הקינמון ידוע, מדוע היה צורך לכתוב "קינמון בשם"?
- ✓ האם איננו יודעים מה החצי מחמש מאות?
- ✓ מה היא קידה?
- ✓ מה כתוב ברש"י במקום "שם עצם"?

בית ספר אהרן הרא"ה
לימוד אבות / אימהות בניס / בנות
כיתות ד-ו

שמות פרק לא, א-י

(א) וַיִּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) רְאֵה קָרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוּדָה: (ג) וְאִמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּיָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה: (ד) לְחָשֵׁב מַחְשְׁבֹת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת: (ה) וּבַחֲרֹשֶׁת אֲבָן לְמִלֵּאת וּבַחֲרֹשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל מְלָאכָה: (ו) וְאֲנִי הִנֵּה נֹתְתִי אֹתוֹ אֶת אֶהֱלִיאָב בֶּן אַחִיסָמֵד לְמִטָּה דָן וּבְלֵב כָּל חָכֵם לֵב נֹתְתִי חֻכְמָה וְעָשׂוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ: (ז) אֶת אֶהֱל מוֹעֵד וְאֶת הָאָרֶן לַעֲדֹת וְאֶת הַפָּפֶרֶת אֲשֶׁר עָלָיו וְאֶת כָּל כְּלֵי הָאֹהֶל: (ח) וְאֶת הַשֻּׁלְחָן וְאֶת כְּלָיו וְאֶת הַמִּנְרָה הַטְּהַרָה וְאֶת כָּל כְּלָיָהּ וְאֶת מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת: (ט) וְאֶת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל כְּלָיו וְאֶת הַפִּיּוֹר וְאֶת פָּנָיו: (י) וְאֶת בְּגָדֵי הַשָּׂרָד וְאֶת בְּגָדֵי הַלְּבָשֵׁת לְאֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת בְּגָדֵי בְנָיו לְכַהֵן:

רשי"י

(ב) קראתי בשם - לעשות מלאכתי, את בצלאל:

(ג) בחכמה - מה שאדם שומע מאחרים ולמד:

ובתבונה - מבין דבר מלבנו, מתוך דברים שלמד:

ובדעת - רוח הקדש:

(ד) לחשוב מחשבת - אריגת מעשה חושב:

(ה) ובחרשת - לשון אומנות, כמו (ישעיה מ כ) חרש חכם, ואונקלוס פירש ושנה בפירושו, שחרש אבנים קרוי אומן, וחרש עץ קרוי נגר:

למלאכת - להושיבה במשבצת שלה במלואה, לעשות המשבצת למדת מושב האבן ועוביה:

(ו) ובלב כל חכם לב וגוי' - ועוד שאר חכמי לב יש בכם, וכל אשר נתתי בו חכמה ועשו את כל אשר צויתך:

(ז) ואת הארן לעדת - לצורך לוחות העדות:

(ח) הטהרה - על שם זהב טהור:

(י) ואת בגדי השרד - אומר אני לפי פשוטו של מקרא אי אפשר לומר שבבגדי כהונה מדבר, לפי שנאמר אצלם ואת בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן, אלא אלו בגדי השרד, הם בגדי התכלת והארגמן ותולעת שני, האמורין בפרשת מסעות (במדבר ד יב) ונתנו אל בגד תכלת, (שם יג) ופרשו עליו בגד ארגמן, (שם ח) ופרשו עליהם בגד תולעת שני. ונראין דברי, שנאמר (שמות לט א) ומן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד לשרת בקדש, ולא הוזכר שש עמהם, ואם בבגדי כהונה מדבר, לא מצינו באחד מהם ארגמן או תולעת שני בלא שש:

שאלות

- ✓ מה הם חכמה, תבונה ודעת?
- ✓ מה היא הרושת
- ✓ איך נקרא חרש אבנים ואיך נקרא חרש עץ?
- ✓ לצורך מה עשו את הארן?
- ✓ מה הם בגדי השרד?